

07

දහම දැන යුතු තම තමන්

බෞද්ධයන් ලෙස අපි තෙරුවන් සරණ යමු. අප තෙරුවන් සරණ යන්නේ අප තුළ ඇති ශ්‍රද්ධාවත් ප්‍රසාදයත් නිසා ය. තෙරුවන් අතරින් ධර්ම රත්නය පිළිබඳ ව අපි මීට ප්‍රථම ඉගෙන ගත්තෙමු. ධර්ම රත්නයෙහි ඇතුළත් ගුණ හයකි. ස්වාක්ෂා, සන්දිට්ඨික, අකාලික, ඒහිපස්සික, ඕපනයික, පච්චන්තං වේදිකබ්බෝ විඤ්ඤුහි යනු එම ගුණ හයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පාන අවස්ථාවේ දී “මාගේ ඇවෑමෙන් ධර්මය හා විනය ගුරුවරයා වශයෙන් සලකන්න.” යනුවෙන් දේශනා කර ඇති බව ද අපි දනිමු. මේ නිසා දහම ගුණ පිළිබඳ ව අපි මැනවින් ඉගෙන ගත යුතු වෙමු.

දහම ගුණ අතරින් අප අද අවධානය යොමු කරන්නේ “පච්චන්තං වේදිකබ්බෝ විඤ්ඤුහි” යන ගුණය පිළිබඳවයි. මෙම ගුණයෙන් ඉගැන්වෙන්නේ නව ලෝකෝත්තර ධර්මය නුවණැත්තන් විසින් තමන්ගේ ම ඥානයෙන් දැන ගත යුතු බවයි. එසේ ම තම තමන් වෙත වෙත ම අවබෝධ කර ගත යුතුව ව ද මින් කිය වේ. එක් අයකු ලබාගෙන ඇති ලෝකෝත්තර ධර්මාවබෝධය තව කෙනකුට ලබා දිය නොහැකි ය. අන්‍යයන් විසින් පැළඳගෙන ඇති ආභරණ ලබා ගන්නාක් මෙන්, අන්‍යයන් ලබාගෙන ඇති ලෝකෝත්තර ධර්මාවබෝධය තව කෙනකුට ගත නොහැකි ය. බුදු දහම උසස් මනසක් ඇති මනුෂ්‍යයින්ට ම අවබෝධ කර ගත හැකි ධර්මයකි. නුවණ නැති අයට මෙම ධර්මය අවබෝධ කළ නොහැකි ය.

මෙහි දී නුවණැත්තන් ලෙස සැලකෙන්නේ උත්පත්තියෙන් ම ලද නුවණක් ඇති අයයි. ඔවුහු ඉතා සියුම් ලෙස ධර්මය තේරුම් ගනිති. බුදුරදුන් දවස කිසි ම ශිල්ප ශාස්ත්‍රයක් නොදත් ශ්‍රවණය කිරීමට පමණක් හැකියාව තිබූ සමහරු වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ කළහ. ඇතැම් මිනිස්සු උපතින් නැණවතුන් නොවූව ද, ශිල්ප ශාස්ත්‍ර හොඳින් ඉගෙන, වියත්හු වෙති. එහෙත් ඔවුන්ට ධ්‍යාන, මාර්ගඵල ලැබීමට තරම් ශක්තියක් නොමැත. තවත් කෙනකුට ඉතා කෙටියෙන් ධර්මය අසා, එය තමාගේ නුවණින් විස්තර වශයෙන් තේරුම් ගැනීමේ හැකියාව ඇත. ඔවුන්ට වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගෙන මාර්ගඵල ලබා ගැනීමට තරම් හැකියාව ද තිබේ.

“යේ ධම්මා හේතුප්පභවා
 තේසං හේතුං තථාගතෝ ආහ,
 තේසං ච යෝ නිරෝධෝ
 ඒවං වාදී මහාසමණෝ.”
 (මහාවග්ග පාලි)

යන ගාථාව ඇසූ උපතිස්ස, කෝලික දෙදෙනා ධර්මාවබෝධය ලැබූහ. ගාථාවෙහි පළමු පේළි දෙක ඇසීමෙන් උපතිස්සත්, සම්පූර්ණ ගාථාව ඇසීමෙන් කෝලිකත් මාර්ගඵල ලැබූ බව කිය වේ. මොවුහු උග්ගච්ඡාද පුද්ගලයෝ ලෙස ද හඳුන්වනු ලබති. ලොව එකිනෙකා වෙන් වෙන් ව ධර්මාවබෝධය ලබා ගන්නා බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. තවත් පිරිසක් පියවරින් පියවර ක්‍රමානුකූල ව, අනුපිළිවෙළින් ධර්මය අවබෝධ කර ගනිති. එනම්,

- දනය**
- සීලය**
- සුගතිය**
- කාමයන්ගේ ආදීනව**
- සත්ත්වයන්ගේ කිලිටි වීම**

ආදිය පිළිබඳ ව අනුපිළිවෙළින් දේශනා කෙරෙන දහම් අසා අනුපිළිවෙළින් ධර්මාවබෝධය කරා යති. එසේ ගොස් අවසානයේ චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කොට මාර්ගඵල ලබති. ඇතැම් පුද්ගලයකුට මේ හවයේ දී කෙනෙක් ධර්මය ඇසුවත් තේරුම් ගැනීමේ ශක්තියක් නැත. ඔවුහු එම හවයේ කෙනෙක් උත්සාහ කළත් මාර්ගඵල නොලබති. තවත් පුද්ගලයකුට කෙටි කලක් මහන්සි වී මාර්ගඵල ලබා ගැනීමේ හැකියාව ඇත. චුල්ලපන්ථක තෙරුන් වහන්සේ ප්‍රඥ මහිමය තිබුණ බැවින් ඉතා කෙටි කලකින් මාර්ගඵල ලැබූහ. අංගුලිමාල තෙරුන් වහන්සේ ද ප්‍රමාද වී හෝ ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමට ලැබුණු අවස්ථාවේ දී ම මාර්ගඵල ලැබීමට සමත් වූහ. ආනන්ද තෙරණුවන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසූ සියලු ධර්ම දැන සිටිය ද ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට මාර්ගඵල ලැබුවේ සම්බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් පසු ව ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ චතුරාර්ය සත්‍යය ඇතුළත් දම්සක් පැවැතුම් සුතුර පස්වග තවුසන්ට දේශනා කෙළේ එකවිට ය. නමුත් පළමු වරට එය අවබෝධ කර ගත්තේ කොණ්ඩඤ්ඤ කාපසතුමා පමණ ය. අනෙක් කාපසවරුන් වරින්වර ධර්මය අවබෝධ කර ගත්තේ පසු ව ය. ධර්මය තම තමන් විසින් වෙන වෙන ම අවබෝධ කළ යුතු බව පැහැදිලි වන හොඳ ම අවස්ථාවකි, ඒ.

තම තම නැණ පමණින්

ඉහත සඳහන් කළ සෑම සිද්ධියකින් ම පැහැදිලි වන්නේ ඒ ඒ පුද්ගලයා වෙත වෙන ම ධර්මය අවබෝධ කර ගන්නා බවයි. එසේ ම එක් එක් පුද්ගලයා අනුව ධර්මය තේරුම් ගැනීමේ කුසලතාව ද කාලය ද වෙනස් වන බවයි. මේ කාරණය ලෝවැඩ සඟරාවේ එන පහත සඳහන් පද්‍යයෙන් මනාව පැහැදිලි කර ඇත.

ඇම පමණින් පැවසූ මුනි දැන	තතු
මෙම හැම දෙන බලවයි දැක්විය	යුතු
තම තම නැණ පමණින් දැන ගත	යුතු
මම නමදීම සඳහම් පහද	සිතු

මෙයින් කියැවෙන්නේ නුවණැත්තන් විසින් තම තමාගේ ම නුවණින් සද්ධර්මය වටහා ගත යුතු බවයි. උත්තරීතර සද්ධර්මය තේරුම් ගත් උතුමෝ එය ප්‍රණීත රස ඇත්තක් බව දනිති. සාමාන්‍ය මිනිසුන් පස්කම් සැපයෙන් ලබන සතුට උසස් ලෙස සලකන්නේ ඊට වඩා රසයක් ඔවුන් නොදන්නා බැවිනි. රන් කාසිය අතට ගන්නා අයකු එහි වටිනාකම තක්සේරු කරන්නේ ඒ පිළිබඳ ව තමාගේ දැනුම පමණිනි. මෙය අවස්ථා තුනක් ලෙස අපට විස්තර කළ හැකි ය.

1. සඤ්ඤා රන් කාසියක් කුඩා දරුවකු අතට පත් වූයේ යැයි සිතමු. ඔහු එම රන් කාසිය ඒ මේ අත පෙරළයි; විසි කරයි; උඩ දමයි. දරුවාට එහි වටිනාකම පිළිබඳ කිසිදු අවබෝධයක් හෝ

දැනුමක් හෝ නොමැත. ඔහුට එය අපූරු සෙල්ලම් බඩුවක් වැනි ය.

2. විඤ්ඤුණ සාමාන්‍ය පුද්ගලයකු අතට රන් කාසිය පත්වූයේ නම් ඔහු එය අතට ගෙන හොඳින් පරීක්ෂා කර බලයි; ආරක්ෂා කරයි. වටිනාකමක් ඇති බව සිතයි. එහෙත් නිවැරදි වටිනාකම ද එහි වර්ගය ද නො දනියි. දන්නා අයකුට පෙන්වීමට සිදු වේ.
3. පඤ්ඤු රන් කාසිය රන් කර්මාන්තකරුවකු අතට පත් වූයේ යැයි සිතමු. එවිට ඔහු එය හොඳින් පරීක්ෂා කරයි. බර, වර්ගය ආදී වශයෙන් තක්සේරු කරයි. නිවැරදි වටිනාකමට අගය කරයි.

ඉහත නිදසුන අනුව පෙනෙන්නේ එකිනෙකා වෙන වෙන ම යමක් අවබෝධ කර ගන්නා ආකාරය විවිධාකාර බව ය. “පව්වත්තං වේදිතබ්බෝ” දහම් ගුණය උගන්වන්නේ එයයි. සමාජයේ ජීවත් වීමට යම් පමණකට ධර්මය පිළිබඳ අවබෝධයක් තිබීම ඉතා වැදගත් ය. මනා වැටහීමක් ඇති ව ජීවත් වීම නිසා මානසික අසහනය, ශෝකය, ආදී සිතුවිලි පහ වී යයි. පාසල් සිසුන් යම් පමණකට හෝ තම නැණ පමණින් ධර්මය ප්‍රගුණ කිරීම මෙලොවට මෙන් ම පරලොවට ද වැඩදායක ය. සහනශීලී ජීවිතයක් උදෙසා තමාගේ ශක්තියෙන් ධර්මය තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ ගත යුතු වේ.

කරුණු අසා දැන ගැනීම

ධර්මය සැබවින් ම රක්තයකි. එහි ගුණ පිළිබඳ ව පොතපත කියවීමෙන් තේරුම් ගත හැකි ය. පාසල් සමාජයේ ඔබට හමුවන ගුරුවරුන්ගෙන් ඉගෙන ගන්නා දේ ඉතා වැදගත් ය. හොඳින් පොත්පත් හා සඟරා ආදිය කියවීමෙන් ලැබෙන දැනුම අප්‍රමාණ ය. එයින් ලැබෙන අවබෝධ ශක්තිය තුළින් බොහෝ දේ සැබවින් දැනගත හැකි ය. දහම තුළින් ලැබෙන්නේ ජීවිතය හා ලෝකය පිළිබඳ සැබෑ දැනුමයි. ඒ සැබෑ දැනුම ලබා ගැනීමෙන් අර්ථවත් ජීවිතයක අගය වටහා ගත හැකි ය. කරන ලද දෙයින් සතුටු ව සරල ප්‍රීතිමත් දිවියකට මග පාද ගත හැකි ය. දහම් දැනුම තම තමන්ගේ නුවණ යොදා ළඟා කර ගැනීමෙන් හැම දෙනාට ම වැඩ සැලසේ. ඒ අවබෝධය තුළින් දුසිරිත් අඩු වී සුසිරිත් වැඩේ. එවිට අප තුළ යහපත් මිනිසකු ගොඩ නැගේ. භෞතික දියුණුව හඹා ගොස් ලබන සතුටට වඩා ආධ්‍යාත්මික දියුණුව තුළින් නොනැසෙන සතුටක් ලැබේ. එයින් ජීවිතය පිළිබඳ යථා තත්ත්වය දැකීමට හැකි වේ. ලේඛකයාගේ හෝ දේශකයාගේ ධර්මාවබෝධය පාඨකයාගේ හෝ ශ්‍රාවකයාගේ හෝ අවබෝධයක් බවට ඉබේ ම පත් නො වන බව දැනගෙන සිහි නුවණින් යුතු ව මනා අවබෝධයකින් අප දහම් පොතපත කියවිය යුතු ය. දහම් දෙසුම්වලට සවන් දිය යුතු ය. කියවන අසන දේ නැවැත නැවැත නුවණින් මෙනෙහි කළ යුතු ය. ගැටලු ඇතොත් ධර්මය පිළිබඳ හැඟීමක් අවබෝධයක් ඇති අය සමග සාකච්ඡා කිරීමට පුරුදු පුහුණු විය යුතු ය. ජීවිතය සහ ලෝකය පිළිබඳ නිවැරදි අවබෝධයක් ඇතිකර ගැනීමට උපකාර වන කරුණු දෙකක් ඇති බව බුදු දහමේ සඳහන් වෙයි.

1. කරුණු අසා දැන ගැනීම
2. ඥානවන්ත ලෙස කල්පනා කිරීම, යනු ඒ දෙක ය.

එබැවින් පන්තියේ දී බුදු දහම ඉගෙන ගන්නා විටත්, දහම් දෙසුමකට, ධර්ම සාකච්ඡාවකට සවන් දෙනවිටත්, ඒ පිළිබඳ දැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමට පුරුදු වෙමු. වැඩිවැඩියෙන් දහම් පොත පත කියවමු. ධර්ම ශ්‍රවණය කරමු.

සාරාංශය

දහම් ගුණ හයකි. එනම් “ස්වාක්ඛාත, සන්දිට්ඨික, අකාලික, ඒතිපස්සික, ඕපනයික, පච්චත්තං චේදිතඛිබ්බෝ විඤ්ඤුහි” යන ගුණ හයයි. ‘බුදුරදුන්ගේ ඇවෑමෙන් ධර්මය ගුරුවරයා ලෙස සැලකිය යුතු ය,’ යන්න තථාගත දේශනයයි. ඉහත කී සවුනි දහම් ගුණය වන ‘පච්චත්තං චේදිතඛිබ්බෝ විඤ්ඤුහි’ යන්නෙන් අදහස් වන්නේ නව ලෝකෝත්තර ධර්මය නුවණැත්තන් විසින් වෙන් වෙන් ව තමන්ගේ ම ඥානයෙන් දැන ගත යුතුය යන්නයි. ලෝකයේ එකිනෙකාගේ ධර්මාවබෝධ ශක්තිය විවිධ ය. එක් එක් පුද්ගලයා තමාගේ නැණ පමණින් ලබා ගන්නා අවබෝධය තව කෙනකුට සමාන නො වේ. බුද්ධ කාලීන ව දහම් ඇසූ ඇතැමුන් මාර්ගඵල ලැබූ අතර ඇතැමුන්ට නොහැකි විය. ඇතැමුන් කෙටි කලකින් ඇතැමුන් දීර්ඝ කාලයකින් මාර්ගඵල ලැබූ බව පෙනේ. පාසල් සිසුන් වන අපට ද ධර්මාවබෝධය හැකි පමණින් ලබා ගෙන අප ජීවිතය සතුටින් හා සැහැල්ලුවෙන් සාර්ථක ව ගත කිරීමට හැකියාව ඇත. හොඳින් දහම් අධ්‍යාපනය ලබා ගැනීමෙන් ජීවිතය හා ලෝකය පිළිබඳ ව ගැඹුරු නිවැරදි දැනුමක් ලබා ගත හැකි වේ. එබැවින් කුඩා කල සිට ම බණ ඇසීමටත් දහම් පොතපත කියවීමටත්, ගැටලු තැන් සාකච්ඡා කිරීමට හා විමසා දැන ගැනීමටත් පුරුදු වීම වැදගත් වේ.

ක්‍රියාකාරකම්

- 01. ධර්ම රත්නයේ සඳහන් ගුණ හය නිවැරදි ව ලියා දක්වන්න.
- 02. මෙම පාඨම ඇසූයෙන් ‘පච්චත්තං චේදිතඛිබ්බෝ විඤ්ඤුහි’ ගුණය කෙටියෙන් හඳුන්වා දෙන්න.

පෙවරුම

“ ධර්ම රත්නයේ සඳහන් පච්චත්තං චේදිතඛිබ්බෝ විඤ්ඤුහි ගුණය හා ශිෂ්‍ය ජීවිතය” යන මාතෘකාව යටතේ කෙටි ලිපියක් සකස්කර පන්ති කාමරයේ ඇති නිර්මාණ පුවරුවේ ප්‍රදර්ශනය කරන්න.